

บทที่ 6

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การเพิ่มมูลค่าสินค้าเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืนของกลุ่ม
โรงสีข้าว บ้านห้วยดง ตำบลพระเสาร์ อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร คณะผู้วิจัยได้สรุปผลและ
ข้อเสนอแนะดังรายละเอียดซึ่งสามารถนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

สรุปผลที่ได้รับ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืนของกลุ่ม
โรงสีข้าว บ้านห้วยดง ตำบลพระเสาร์ อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ซึ่งสามารถสรุป
ผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลบริบทของกลุ่มโรงสีข้าว บ้านห้วยดง ตำบลพระเสาร์ อำเภอมหาชนะชัย จังหวัด
ยโสธร พบว่า กลุ่มโรงสีข้าว บ้านห้วยดง หมู่ที่ 1 ตำบลพระเสาร์ อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธรมี
จำนวนสมาชิกทั้งหมด 120 คน สมาชิกกลุ่มในหมู่บ้านส่วนใหญ่มีรายได้จากการประกอบอาชีพทำนา
อาชีพเลี้ยงสัตว์ การทำเกษตร โดยมีลักษณะในการดำเนินการคือเป็นการดำเนินงานของกลุ่ม แต่ยังไม่
มีการจัดตั้งกลุ่มอย่างชัดเจน เพียงแค่มีการรวมตัวกันเพื่อดำเนินโครงการโรงสีข้าว เพื่อจำหน่ายในนาม
ของกลุ่มเท่านั้น ซึ่งมีโรงสีข้าวทั้งหมด 1 โรง สามารถใช้งานได้ โดยสมาชิกกลุ่มมีเงินทุนหมุนเวียน
ภายในกลุ่มประมาณ 800,000-1,000,00 บาท ลักษณะของการดำเนินงานของกลุ่ม สมาชิกจะนำข้าว
มาขายในนามกลุ่ม และสมาชิกสามารถนำข้าวมาสีที่โรงสีข้าวของกลุ่มโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
นอกจากนั้น คณะกรรรมยังมีการนำข้าวที่สีจากโรงสีข้าวมาทำเป็นข้าวกล้องอก และข้าวสาร สำหรับ
จำหน่าย แต่เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำ และการแปรรูปข้าวกล้องอกมีขั้นตอนที่ใช้เวลานาน
ประชาชนไม่นิยมมารับประทาน และมีข้าวไรเบอร์รี่เข้ามาตีตลาดทำให้ประชาชนมีความต้องการ
มาก และพบว่าข้าวสารที่นำไปขายราคาตกต่ำ ส่งผลให้สมาชิกในกลุ่มมีรายได้ลดลง และล้มเลิกการ
ผลิตข้าวกล้องอกไป จึงเหลือเพียงการขายสารปกติ

2. ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางในการเพิ่มมูลค่าสินค้าของกลุ่มโรงสีข้าว บ้าน
ห้วยดง ตำบลพระเสาร์ อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร พบว่าสภาพปัจจุบัน คือ สมาชิกในกลุ่มโรงสี
ข้าวจะประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นส่วนมาก ราคาข้าวตกต่ำกลุ่มขายข้าวได้น้อยลง ปัญหาในกลุ่มของ
โรงสีข้าวบ้านห้วยดง คือ ราคาข้าวลดลง สมาชิกขาดทักษะในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ เครื่องสีข้าวที่มี
ขาดคุณภาพหรือคุณภาพที่ลดลง และขาดช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าที่ผลิตออกมา ดังนั้นสมาชิก
ในกลุ่มจึงทำการปรึกษาหารือหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมีสมาชิกของกลุ่มโรงสีข้าวจำนวน
20 คน ที่มาจากการสมัครใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ได้มาทำการหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดย

สมาชิกทั้ง 20 คน ได้มีการเสนอแนวทางต่างๆ และได้ข้อสรุปว่าจะทำการแปรรูปข้าวเป็นขนม คือจะทำการแปรรูปเป็นขนม ข้าวแต่น เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกในกลุ่มมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

3. กระบวนการเพิ่มมูลค่าสินค้าของกลุ่มโรงสีข้าว บ้านห้วยดง ตำบลพระเสาร์ อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร พบว่า กระบวนการในการเพิ่มมูลค่าเกิดจากสมาชิกในกลุ่มโรงสีข้าว ที่มีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 20 คน ได้ทำการปรึกษาหารือถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นว่าจะทำอย่างไรให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยได้ทำการหารือถึงปัญหา อุปสรรค ความน่าจะเป็น และวัตถุดิบที่จะใช้ให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้น สมาชิกจึงได้ทำการเสนอสิ่งที่จะช่วยในการเพิ่มรายได้ โดยทำการโหวตว่าสมาชิกจะทำการแปรรูปข้าวเป็นสินค้าแบบใด และในที่ประชุมสรุปร่วมกันว่ากลุ่มโรงสีข้าว บ้านห้วยดง จะทำการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าว เป็นขนมข้าวแต่น โดยกลุ่มมองว่าการแปรรูปข้าวเป็นขนมข้าวแต่นนั้นทำง่าย สามารถใช้วัตถุดิบที่มีในชุมชน และสามารถเก็บไว้ได้นาน และจะสามารถสร้างรายได้ให้กับกลุ่มได้มากขึ้น ในกระบวนการผลิตสมาชิกในกลุ่มได้ใช้ภูมิปัญญาเดิมที่สมาชิกมีมาทดลองทำ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจนสามารถทำขนมข้าวแต่นออกมาวางจำหน่ายได้ ในราคาถุงละ 20 บาท โดยการวางจำหน่ายตามร้านค้าชุมชน และฝากขายตามร้านค้าในอำเภอพระเสาร์ จากนั้นได้ทำการออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ ซึ่งตราสินค้าได้นำลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์ของชุมชนมาทำตราสินค้า ทำให้สินค้ามีความน่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้น สินค้าสามารถจดจำได้ และสามารถนำสินค้ามาขายได้มากขึ้น

เป้าหมาย กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยประยุกต์รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) และการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สมาชิกกลุ่มโรงสีข้าว บ้านห้วยดง ตำบลพระเสาร์ อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำนวน 120 คน

1.2 ประชากรตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สมาชิกกลุ่มโรงสีข้าว บ้านห้วยดง ตำบลพระเสาร์ อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำนวน 20 คน เกิดจากสมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมด้วยความสนใจ

ผลที่ได้รับ

1. ได้บริบทชุมชนของกลุ่มโรงสีข้าว บ้านห้วยดง ตำบลพระเสาร์ อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

2. ได้สภาพปัจจุบันปัญหา และแนวทางในการเพิ่มมูลค่าสินค้าของกลุ่มโรงสีข้าว บ้านหัวดง ตำบลพระเสาร์ อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร
3. ได้กระบวนการเพิ่มมูลค่าสินค้าของกลุ่มโรงสีข้าว บ้านหัวดง ตำบลพระเสาร์ อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร
4. เกิดการเรียนรู้ต่อเนื่องของกลุ่มสมาชิกในโครงการและมีการขยายผลไปยังกลุ่มอื่น ๆ เพิ่มขึ้น
5. เกิดการพัฒนาด้านการเพิ่มมูลค่าสินค้าของกลุ่มโรงสีข้าว บ้านหัวดง ตำบลพระเสาร์ อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร
6. เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนของทักษะด้านกระบวนการเพิ่มมูลค่าสินค้าที่มีในกลุ่มสมาชิก
7. การเป็นชุมชนต้นแบบด้านการเพิ่มมูลค่าสินค้าของกลุ่มโรงสีข้าว บ้านหัวดง ตำบลพระเสาร์ อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

วิธีการวัดผล ประเมินผล

เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ วิเคราะห์ข้อมูล และคืนข้อมูลให้กับกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองและกลุ่มทอเสื่อกกและผือ บ้านท่าก้อน อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ Focus group ถอดบทเรียนสังเคราะห์อย่างมีส่วนร่วมของชุมชน และภาคที่เกี่ยวข้อง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทศนคติของผู้เข้าร่วมโครงการ การติดตามผ่านการสรุปบทเรียน AAR (After Action Review) ก่อนดำเนินโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการ หลังดำเนินโครงการ การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ และถอดบทเรียน Retrospect เพื่อนำไปสู่สังเคราะห์องค์ความรู้ขยายผลต่อยอดการทำงานต่อไป

ข้อเสนอแนะอื่น

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้
  - 1.1 หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ด้านการทางการเพิ่มมูลค่าสินค้าแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยควรสนับสนุนให้มีเครือข่ายชุมชนเพื่อการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ การวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการพัฒนาของชุมชน ตลอดจนจนถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้ไปสู่ชุมชนอื่น ๆ ได้
2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป
  - 2.1 ผลการวิจัยในครั้งนี้ได้ข้อค้นพบใหม่ ๆ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่เป็นนวัตกรรมใหม่ในการพัฒนาชุมชน และสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาต่อยอดจากการทำวิจัยครั้งนี้ เช่นการจัดการตนเอง

ของชุมชน การเปรียบเทียบปัจจัยที่ประสบผลสำเร็จ และความล้มเหลวในการพัฒนาการเพิ่มมูลค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่อื่น ๆ

2.2 การวิจัยในครั้งนี้ได้ข้อค้นพบเกี่ยวแนวทางการเพิ่มมูลค่าแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของประชาชนในลักษณะเป็นกระบวนการที่เป็นวิธีการดำเนินงาน แต่ยังคงขาดข้อมูลเชิงตัวเลข ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการวิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน เพื่อนำมาประกอบของมูลเชิงคุณภาพไปสู่การจัดโมเดลการพัฒนาชุมชนต่อไป